

Denne artikkelen kan kopieres fritt og viderefremidles til andre.

En forutsetning er at navn på utgiver (Strinda historielag), årbokas årstall og forfatter(e) oppgis.

Det må ikke foretas endringer i artiklene.

Det er ikke tillatt å skanne eller kopiere bilder i bøkene for bruk i andre sammenhenger.

Oppveksten på Berg i etterkrigstiden. Gårdsnummer 59, bruksnummer 1 fra 1947.

Av Per Arne Larssen

Like før jul i 1948 sto huset ferdig til innflytning. Leif Tronstads veg var ennå ikke påbegynt, så far hadde fått låne en haug med flyplassplanker som var lagt rett på jorden, og dette var lenge eneste adkomst fra Jonsvannsveien. Jeg har meget klare minner om søla som til min mors store fortvilelse ble dradd inn under små barnestøvler. Det må ha vært et endeløst strev å holde den verste skitten fra livet.

Den første julen opprant, og vi kunne falle til ro i eget hus. Noe av det jeg husker aller best, er at det var varmt over hele huset. Mor hadde fyrt med koks i kaminen hele dagen, så til og med gangen og trappen til andre etasje var oppvarmet. Dette var kalde rom til hverdags, man hadde jo ikke råd til å fyre så uvettig bestandig, må vite.

Huset, tidens tradisjonelle husbankhus, inneholdt tre soverom - pluss bad og toalett oppe og stue og kjøkken nede. En slik ekstravaganse kunne man jo selvsagt ikke ha bare til eget bruk, så to studenter flyttet inn like etter jul. Dette var nok et kjærkomment tilskudd til husleia som sikkert ellers ville ha vært alt for stor for en inntekt.

Det var ikke ofte vi barna hadde penger til egen benyttelse. Ukelønn var i de første årene for meg et ukjent begrep, så når en fem- eller tiøring kom i mitt eie, var ikke vegen lang til Solem, ”nærbutikken” i Jonsvannsveien. Der ble hele beholdningen ødslet på godterier, vel å merke ikke uten at vi først måtte forklare kjøpmannen hvor vi hadde pengene fra. Når vi skulle handle for mor, så var dette alltid på bok og da helt uten ekstravaganser.

Det var to barnegjenger i området, den forlengst etablerte *toppengjengen* som holdt til på og rundt Stenegården (Keiserås) på toppen av gata. Disse betraktet oss som inntrengere og gav oss navnet *nerhølgjengen*. Det var til dels sterke scener som utspant seg når disse to gjengene møttes, aldri noe alvorlig selvsagt, men det var ikke ”ufarlig” å bevege seg inn på det rivaliserende området.

Tiden frem til våren gikk med til å etablere vennekrets. Etter hvert som huse- ne i gata ble ferdige, flyttet familier med barn på noenlunde lik alder inn. Det ble en ganske stor barnegjeng som holdt sammen og altså fikk navnet *nerhølgjengen*.

Ganske tidlig i gatas historie dukket det opp trafikkskilt i hver ende, hvor det sto:

Leif Tronstads veg ligger helt i forgrunnen på bildet. Jeg vokste opp i nr. 11 - hus nr. 5 fra høyre. Den omtalte "toppengjengen" residerte ved Stenegården som ligger helt i høyre bildekant i samme gate. Herfra startet vinterens akegate som gikk nedover gaten til krysset med Jonsvannsveien i venstre bildekant. Solems kolonialbutikk var i Jonsvannsveien 48, helt ned mot krysset med Kong Inges gate og Harald Bothners veg. For øvrig sees i Sigurd Slembes vei to brakker fra krigen, hvor jeg mener å huske at det bodde familier helt frem til ca 1955-56.

Som en kuriositet kan nevnes at elever på Berg skole som bodde i Leif Tronstads veg, ikke fikk lov til å sykle til skolen. Elever utenfor grensen fikk lov, eksempelvis Arne Nossum som bodde i Olav Trondsons vei, det nederste huset i venstre bildekant. Dette følte ekstremt urettferdig, særlig når man ble stoppet av rektor og måtte returnere til hjemmet med sykkel.

Flyfoto tatt 9. september 1952 av Widerøes Flyveselskap. Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

AKEGATE FOR BARN, KJØR I SKRITTGANG. Dette var jo selvsagt en magnet for alle unger i området, så aktiviteten var stor i vintersesongen. Jeg som bodde mitt oppi bakken, hadde et særansvar som *koster!* Dette innebar at så snart som vegvesenet ved gamle Engen med hest og "bekkvogn" hadde vært å strødd sand nederst i gata, for å stoppe

vår ferd ut i Jonsvansvegen, var jeg ute med kosten for å fjerne sanda. Slik fikk vi maksimal fart ned mot Singsaker !

Når vi skulle noen steder, ja, så var det bare å gå. På vinterstid hendte det at en buss kom så passende nært til at vi kunne "broie" (henge bakpå) et stykke. Dette var imidlertid ganske risikabelt. Så

lenge det var is og snø i vegbanen, var alt såre vel, men -- når det var slutt på ”broieføret”, endte jo turen med knall og fall og et og annet hull på bukseknær til mors store fortvilelse.

En vinter ca 1953-54 var det to ildsjeler i nærområdet, Alf B.Lund, og en som jeg ikke husker hele navnet på, men Torgersen var etternavnet. Disse herrer fikk satt opp en bussforbindelse fra smia på toppen av Jonsvannsveien og opp til Skistua på søndager. Sa vidt jeg husker, var det to avganger på tidlig formiddag. Det var også retur fra Skistua, men buspengene for returen ble oftest benyttet til å kjøpe kakao til medbragt matpakke. Og derved var mesteparten av pengebeholdningen oppbrukt !

Hjemturen ble da som følger:

Rustadløypa ned til toppen av Steinberget, så utfor bakken nedover med det håp at politimannen, som ofte sto nedi bakken, ikke var på plass. Var vi så heldige, kunne vi kjøre helt ned til trikken i Ila. Derfra kunne vi ta trikken helt opp til Gudes gate, for så å gå derfra og helt hjem. Trikken var nemlig billigere enn bussen og kostet bare 10 øre, så finansene holdt så vidt.

Jeg husker ikke helt når Strindabanen ble anlagt, men jeg husker desto bedre de første famlende skøytetak med skruskøyter. Til jul det året fikk jeg lengdeløpsskøyter. Jeg var med far til Hjallis sport på torvet og tok ut ”panse-

ra” med selveste Kong glad som ekspeditør.

Mange var kveldene hvor skøyter og ”losing” av kjæresten kom foran lekselesning, som nok burde vært prioritert høyere.

På sommers tid var ”Kvålsskogen” den stor villmarken. Her hersket den siste Mohikaner, Hoppalong Cassidy og andre westernfigurer. Vi bygde ganske så kunstferdige og naturtro indianerleirer og kriget mot hverandre med pil og bue og hjemmelagde pistoler og gevær. ”Kvålsskogen” lå, og delvis ligger enda, litt nedenfor studentbyen på Moholt og ned mot Lerkendal på nedsiden av Dybdahls veg. Da vegutbyggingen her var et faktum, forsvant store deler av vårt sommerparadis til vår store sorg, men på vinteren var jo muligheten åpen for å la det stå til med rattkjelke helt ned til Lerkendal haveby.

En stor aktivitet om sommeren var da som nå ”løkkefotball”. Vi holdt til på et lite jorde på nedsiden av Leif Tronstads veg. Her ble mange viktige kamper utspilt og med datidens fotballhelter som forbilde. Jeg husker spesielt en gang da jeg fikk den store ære å være med ”storongan” å spille. Jeg var BAKMÅLMANN, hvilket ville si at jeg måtte løpe ned i bekken for å hente de ballene som havnet der.

Jeg glemmer heller ikke da jeg lærte hva ”offside”, *hofsar* i vårt vokabular

var. Det hadde seg slik at jeg ble dradd inn i kampen som konsulent på hofsar. Spørsmålet var om motspiller var hofsar eller ikke, jeg svarte skråsikkert at jo da han var hofsar ...og så fikk jeg juling. Min mulige karriere som fotballspiller døde den dagen.

Et annet, men langt farligere paradis, var **stenbruddet!** Det lå i Jonsvannsveien der hvor terrassehuset nå ligger. I fjellveggen var det mange hyller og vanskelig tilgjengelige steder, disse ble utnyttet til hemmelige steder. Her ble viktige møter avholdt og allianser dannet når den videre leken skulle planlegges. Det var også en stor mørk hule som gikk innover i fjellet. Her ble mangt et stort indianerting avholdt med bål og stekte poteter som vi stjal hjemme.

Som årene gikk, så begynte jeg etter hvert på skolen (Berg), og vennekrets og aksjonsradius økte, til å begynne med i retning Paul Fjermstads veg og Kong Inges gate. Mange av klassekameratene bodde der og distansen hjemmefra var ikke uoverkommelig.

Jeg husker en episode som kunne endt i forferdelse. Vi hadde funnet en liten sykkel i kjelleren hos Erling Berg i Paul Fjermstads veg. Det at navet i bakhjulet manglet, lot vi oss ikke stoppe av. Vi fant en kjepp som passet noenlunde i dimensjon. Denne ble surret fast med hysing til rammen, så behøvdes det bare en testpilot og Gisle Skogmo meldte seg til oppgaven.

Sykkelen hadde flere mangler : så som bremsar, dekk og kjede.. Dette var detaljer som vi ikke lot oss distrahere av. Det var jo bare å finne en dertil egnet bakke for å prøve vidunderet.

Blussuvoldsbakken ble et naturlig valg. Gisle ble plassert oppå doningen og sendt utfor ----- trøste å bære for en fart!!! Da den bolde sykkelrytter nådde Strindvegen knakk kjeppen ,oi oi – vi hjalp Gisle hjem, fikk nok en del skjenn fra engstelige mødre med påfølgende strenge restriksjoner på fremtidige trafikkfarlige eksperimenter.

Den gang var ikke trafikken verre enn at barn kunne leke, om så midt i gata med å kaste på strek og spille basse (*husk på at det ikke er lov til å losje i oppen*) Eller når vi begynte å få interesse for ”småpian”, så kunne også vi guttan være med å hoppe tau og spille kanonball.

På Berg skole kom vi under ”frøken” (fru Liv Dolmen) sin strenge og vernende hånd da hverdagen så smått begynte. Skoleårene brakte med seg flere kulturelle aktiviteter, så som spilling i Berg Skoles Musikkorps og deltakelse i Nidarosdomens guttekor og en kort karriere i speideren.

Når jeg sitter her en sen høstdag og tenker tilbake på barndommen, slår det meg at du verden - så trygt og godt vi hadde det.